

# PIONIERSBULLETIN

Kwartaaljournaal Pioniersbrigade | Pioniers van de Toekomst

## Onderneming óf burgerinitiatief



“We zijn  
steeds  
meer de  
club die

gevonden wordt door de gemeente en andere partijen om mee te denken, maar de bevolking kent ons niet zozeer.” Dat zegt Peter Brouwer, voorzitter van de EnergiePioniers Noordoostpolder. Wat betreft de ondernemingskant kan hij meedelen dat de EPN in gesprek gaat met Mercatus over een gezamenlijk project. “We hebben een project gezien in Zeewolde waar tussen een woningcoöperatie en een plaatselijk energiebedrijf van alles ontwikkeld wordt met zonnepanelen op daken. We willen bekijken of hier ook zo’n constructie mogelijk is.” Daarnaast is er toch nog sprake van een ondernemer die interesse heeft om een derde postcoderoosproject met de EPN aan te gaan. “De meeste ondernemers zitten daar niet op te wachten, omdat ze zelf steeds meer gaan ondernemen op dat vlak.” Mocht de EPN als burgerinitiatief steeds meer invloed krijgen, dan kan wellicht worden overwogen de burgerinbreng te voeden middels voorlichtingsbijeenkomsten.

## Opstart ‘mensenbieb’ voor scholeneducatie

**Om te voorkomen dat scholen worden ‘overlopen’ met educatieprogramma’s over duurzaamheid moeten deze worden gebundeld, zodat ze in één pakket kunnen worden aangeboden.**



Ingegeven door het feit dat er alleen al vanuit de Pioniers van de Toekomst meerdere werkgroepen educatieprogramma’s aanbieden, hebben Peter Brouwer, Agnes Olgers en Lydia Haafkens (mede vanuit IVN) de taak op zich genomen het aanbod te structureren. Dat heeft inmiddels tot een samenwerkingsovereenkomst geleid tussen de PvdT en FlevoMeer Bibliotheek waarmee vanuit de bibliotheek een subsidieaanvraag kon worden ingediend bij de provincie. Het gaat om een subsidie tot een maximum van 20.000 euro voor innovatie van bibliotheken.

Het project met de werknaam ‘mensenbieb’ behelst de ‘uitleen’ van een collectie van mensen. “Dat zijn mensen met kennis over het thema duurzaamheid die bereid zijn enkele keren per jaar op scholen les te geven. Daarbij kijken we ook naar inhoud en didactische vaardigheden”, zegt Peter. Scholen willen de informatie wel aanbieden, maar hebben het budget, de tijd of de menskracht niet, laat staan om hiervoor op excursie te gaan. De mensenbieb wil de informatie - waarbij de focus ligt op ‘van, voor en door de polder’ - op het niveau van de betreffende groep naar de scholen brengen.

- 2 -

## RES Flevoland

Het Kabinet heeft dertig Regionale Energiestrategie-Gebieden aangewezen om het klimaatakkoord door te voeren. Eén daarvan is RES Flevoland waarin alle gemeenten en maatschappelijke verbanden onder aanvoering van de provincie zitting hebben. Peter Brouwer zit namens de Pioniers van de Toekomst in de werkgroepen 'burgerparticipatie', 'zon op dak' en 'aanpassingen in woningen'. Daarnaast is hij voorzitter van de acht energiecoöperaties van Flevoland. Henk Tiesinga zit namens NETwerk Energieneutraal in de adviesraad.



## Verzekering

Gemeente Noordoostpolder heeft een collectieve verzekering voor alle vrijwilligerswerk. Deze geldt dus ook voor de vrijwilligers van de Pioniers van de Toekomst, inclusief het Voedselbos. Ook incidentele hulp is op die manier verzekerd. Meer informatie hierover staat op: [www.vrijwilligerspunt.nop.nl](http://www.vrijwilligerspunt.nop.nl) De collectieve verzekering geldt niet voor het bestuur van de Energiepioniers, vanwege de rechtsvorm coöperatie. Uit de vergadering komt de vraag naar voren hoe het zit met aansprakelijkheid gedurende een evenement, zoals een symposium. Hier wordt nog navraag over gedaan.

- vervolg van voorpagina -



Uit alle groepen uit de samenleving die te maken hebben met duurzaamheid worden vrijwilligers gevraagd. Hoeveel en wie dat zijn, is nog niet geïnventariseerd. "Maar we gaan er vanuit dat het kan. We hebben een versnelling ingezet, omdat we mee wilden liften in de trance van subsidieaanvragen. Er komt er nog een, maar dan ben je weer vijf maanden verder", licht Peter de voortvarende aanpak toe.

De subsidieaanvraag is onder meer bedoeld voor opleiding, didactische training en het wegzetten van de organisatie bij professionals. Als de subsidie wordt toegekend, kan de mensenbieb in september worden opgestart. In januari 2021 moet het plan volledig zijn uitgerold. "Wij zijn in overleg met bestuurders van Aves - waaronder 35 basisscholen in Noordoostpolder vallen - in welke mate zij aanhaken. Daarnaast gaan we de basisscholen die niet onder Aves vallen benaderen. Op termijn kan er gedacht worden aan het voortgezet onderwijs. We willen onszelf echter niet over de kling jagen, maar het op een professionele en stevige manier inbedden.

## Projecten stimulering energietransitie

**De PvdT heeft als stichting twee subsidieaanvragen ingediend voor het NETwerk Energieneutraal om projecten rondom de energietransitie te stimuleren.**

Het project De Zuidert gaat over het stimuleren van duurzaamheid in en om de woning. "In de wijk De Zuidert in Emmeloord staan koopwoningen van vóór 1983. We hebben daar een analyse gedaan en alleen al op het gebied van isolatie is daar een enorme slag te slaan",

- 3 -

## ‘Ver weg en dichtbij’

“Gezellig en een redelijke deelname.” Dat is de reactie op de Fairtrademarkt van 25 mei en de belangstelling voor de taartenbakwedstrijd. De acht taarten werden tot de laatste kruimels door het publiek verorberd en ze boden genoeg competitie om drie winnaars aan te wijzen. De Fairtrademarkt werd bewust aan de maandelijkse streekmarkt in Emmeloord gekoppeld vanwege het plaatselijke thema ‘Fairtrade, ver



weg en dichtbij’. In dat kader verbond ook de taartenbakwedstrijd Fairtrade-bananen met ingrediënten uit de regio.

## Fairtradepromotie

Noordoostpolder is sinds 2013 Fairtrade Gemeente. De fairtradegroep van de Pioniers van de Toekomst spant zich in om dat te promoten en dat blijft nodig, merkt Auke van der Hoek op. Zo las hij in de media een citaat waarin gesteld werd dat Dronten de enige Fairtrade Gemeente van Flevoland is. De fairtradegroep heeft onlangs met de gemeente om tafel gezeten en een jaarplan neergelegd. “De Fairtrademarkt is daar onderdeel van. Het is niet direct het antwoord op fairtrade, maar wel een manier om richting de gemeente te laten zien wat wij doen.”

- 4 -

- vervolg van pag. 2 -



vertelt Peter Brouwer namens het NETwerk. “Mensen zijn afwachtend, terwijl ze nu al op hun energierekening kunnen besparen. Dat kunnen we stimuleren door middel van communicatie, waarvoor we een externe projectleider voor professionele ondersteuning willen aantrekken.”

Het project energietransitie in het onderwijs gaat over het opleiden van beroepskrachten van de toekomst. “We willen de vmbo-scholen, het ROC en Aeres ondersteunen bij hun voorbereiding op de beroepsprofielen rondom de energietransitie. Er moet een soort conferentie worden georganiseerd met het onderwijs en bedrijfsleven, om met elkaar te kijken waar de vragen liggen en hoe die moeten worden ingevuld.”

Beiden projecten zijn ingediend bij de provincie voor een bijdrage uit de pot voor energie en innovatie. Het subsidieplafond bedraagt 25.000 euro. Omdat het NETwerk geen juridische entiteit is en dus niets kan aanvragen, loopt de aanvraag via de PvdT. “Dat betekent wel dat er vanuit de PvdT toezicht moet worden gehouden op de professional die belast is met de uitvoering. Daar gaan we dan iets voor regelen.”

## CleanTech focust op irrigatie

De werkgroep CleanTech heeft na meerdere brainstormsessies toch weer een thema weten te formuleren waarop de focus komt te liggen. “Het waren interessante avonden met veel ideeën, maar het bleek ook moeilijk om die concreet te formuleren”, zegt Guido Mangnus, voorzitter van de cleantechpioniers.

In de laatste werkgroepvergadering popte het thema irrigatie op. “In september gaan we beginnen met het project ‘Gewassen voorzien van waterbehoefte’. Sommige technieken zijn al 40/50 jaar

- 4 -

- vervolg van pag. 3 -

“Wat de gemeente zelf betreft, vinden we dat ze zich wat actiever kan profileren met fairtrade-producten. Niet alleen koffie en thee, maar je kunt ook denken aan kerstpakketten en relatiegeschenken.”

Na de zomer-vakantie begint de groep in samenwerking met de gemeente aan een script voor een film waarin gedreven fairtrade-consumenten aan het woord komen.

## 80/20-diner

Het 80/20-diner op locatie is dit jaar een aardappeldiner en wordt op 9 en 10 juli gehouden bij Agrico Research in Bant. De eerste avond is net als vorig jaar gereserveerd voor de vrijwilligers van de PvdT en de sponsors van de stichting. “Een combinatie die we vast willen houden”, zegt voorzitter Henk Tiesinga. “Met de publieksavond willen we laten zien waarom de voedselpioniers er zijn en waar ze actief in zijn. De andere avond is bedoeld als blijk van waardering van het bestuur voor alle vrijwilligers en sponsors.”



De provincie heeft met de challenge ‘Eet als een pionier’ eveneens het 80/20-principe omarmd. 80/20 staat voor de verhouding tachtig procent vegetarisch en twintig procent dierlijk voedsel, maar ook

- 5 -

- vervolg van pag. 3 -



oud en daar is weinig aan veranderd. Wat betreft irrigatie zijn we hier in Noordoostpolder maar op één manier bezig. Magnetisme - waarbij je water lading geeft waardoor het beter wordt opgenomen - is een hype geweest, maar zakt dan weer af. Druppelirrigatie is niets nieuws, maar wordt hier niet opgepakt. Waarom is dat? Wij gaan ons verdiepen en zullen daar na verloop van tijd één of twee items uitnemen waar we ons echt in vastbijten. De focus moet komen te liggen op vermindering waterbehoefte en dus vermindering energie.”

## Symposiumgroep gaat klimaat niet uit de weg

**Ook al mag het geen maatstaf zijn, toch heeft de symposiumgroep na het succes van vorig jaar de lat voor zichzelf hoog gelegd. “We willen wel weer een symposium waarna je geïnspireerd de deur uitloopt”, zegt Roos Menkveld.**

De vorm van het symposium is er al wel, maar de inhoud moet het nog doen met de werktitel ‘De staat van het klimaat’. “Dat heeft te maken met complexiteit van het onderwerp. We hadden dit al gekozen voordat de politieke reuring ontstond. Toen zagen we wat voor reacties het teweegbracht, dus we willen het voorzichtig aanpakken. We willen het onderwerp niet uit de weg gaan, maar het moet ook geen politieke lading krijgen.”



- 5 -

- vervolg van pag. 4 -

voor tachtig procent producten uit de regio en twintig procent van daarbuiten. De provincie daagt restaurants uit Flevoland uit om tijdens de restaurantweken van 23 september tot 13 oktober hun 'lekkerste pioniersdis' op de kaart te zetten, en heeft hier een wedstrijd aan verbonden. Henk spreekt de wens uit dat ook restaurants uit Noordoostpolder de handschoen oppakken.

## Informatiemarkt energie

Het evenement 'Duurzaam op weg' op 17 mei "was breed opgezet en stond als een huis", merkt voorzitter Henk Tiesinga op. Aan de organisatie lag het dus zeker niet dat het bezoekersaantal tegenviel. "Wij vermoeden dat het thema energie bij mensen meer leeft naar de donkere dagen toe", merkt Peter Brouwer op. "Dat horen we van allerlei kanten. Ook energieadviseurs kunnen pas goed aan het werk in de periode van oktober tot en met februari." Mobiliteit zou mensen met het oog op de zomervakantie wel aan moeten spreken. "Maar dealers zeggen dat de elektrische auto nog steeds is voorbehouden aan de zakelijke rijder. De particuliere markt is nog minimaal. Ze verwachten dat de boost nog wel twee à drie jaar op zich laat wachten." Vanuit de vergadering worden de suggesties gedaan: 'opgave vooraf' achterwege te laten ("Ook al was het geen verplichting, het publiek leest dat anders"); reclame-uitingen te laten afwijken van de standaardopmaak en; een andere locatie te overwegen.

- vervolg van pag. 4 -

De vraag is hoe daar een goede spreker voor uit te nodigen. "Hij of zij moet veel feitenkennis hebben, maar het ook neutraal en emotioneel kunnen brengen, zonder één mening of één kant te belichten." De symposiumgroep heeft inmiddels twee potentiële sprekers benaderd, waarvan één heeft laten weten niet in de gelegenheid te zijn. "We wachten de tweede dus nog af, maar als we eenmaal een spreker hebben is de organisatie snel rond." Het symposium wordt jaarlijks gehouden rond de dag van de duurzaamheid op 10 oktober. De locatie is nog niet bekend. Suggesties zijn welkom!



## Omvorming Voedselbos

**Het Voedselbos Emmeloord kan formeel gezien pas sinds medio juni echt los, omdat toen de Leadersubsidie officieel is toegekend. Het gaat volgens projectleider Digni van den Dries om zestig procent van de financiering.**

"Er zijn een paar tegenvallers. Vrijwilligersuren zijn contrafinanciering die op waarde gesteld mogen worden, maar nu blijkt dat we alle voorbereidingsuren niet mee mogen laten rekenen." Voorbereidingsuren zijn alleen toe te wijzen aan bestuursleden en pas sinds begin dit jaar zijn Digni en medeprojectleider Enrico Sloot bestuursleden geworden. "Dat betekent dat er voor 20.000 euro aan waarde is weggevallen. Daarnaast kunnen ook de uren van Aeres studenten niet opgevoerd worden als contrafinanciering."

- 6 -

## Vacature



Marcel van der Voort heeft aangegeven te stoppen met zijn werk voor de PvdT. Hij trekt samen met Elly van Wieren de organisatie van evenementen, aangevuld met vrijwilligers van de betreffende themagroepen. Zijn vertrek betekent dat er een vacature is voor een organisator. Het eerstvolgende evenement dat op poten gezet moet worden, is een onderwijsconferentie op 2 september in samenwerking met het NETwerk Energieneutraal.

## 'No farmers, no food'

Guido Mangnus vraagt in de rondvraag aandacht voor de in zijn ogen negatieve belichting van de landbouw. "Ik maak me ongerust over hoe de landbouw in dit gebied en in Nederland voor het daglicht komt. Het is de gekte van de media en de stemming die soms het beleid bepalen in plaats van de nuchterheid. Positieve stappen die gezet worden sneeuwen onder en dat raakt me wel. Er wordt door buitenstaanders makkelijk over gepraat, maar ieder hier aan tafel weet hoeveel zorg er besteed wordt aan ons voedsel." Hij roept op om meer tegengas te geven om de positieve kanten van de agrarische sector te belichten.

- vervolg van pag. 5 -

Maar gelukkig zijn er ook meevallers. "We hebben een uniek gemotiveerde plantgroep, vier buitengewoon enthousiaste mensen die met elkaar in staat zijn geweest om een halve hectare bos verantwoord te rooien en weer in te planten. Een belangrijk deel van de takken zijn allemaal met de hand weggesleept en weer in een soort van corridor gevouwen. Dat is heel veel werk geweest en ze blijven gemotiveerd. Zij willen echt gas geven nu er geld is." De organisatie is onderverdeeld in twee groepen. De plantgroep verricht alle fysieke zaken en de communicatiegroep richt zich op educatie en vrijwilligerswerving. Volgend jaar zal duidelijk zijn hoe mooi het bos kan worden. "Dan zullen we ook communicatief daarmee naar buiten treden. Nu zal de communicatie voornamelijk gericht zijn op vrijwilligerswerving."

## Oogstdag



Marc Niekerk maakt van de gelegenheid gebruik iedereen uit te nodigen voor de oogstdag van zorgbedrijf en biologisch tuinbouwbedrijf

Boerderij Groeizaam in Emmeloord. Deze wordt gehouden op zaterdag 13 juli van 10.00 tot 15.00 uur. Naast het oogsten van groenten en plukken van bloemen, kunnen bezoekers actief deelnemen aan een workshop bloemschikken. Er is muziek en er kan van alles geproefd worden. Ook is er een imker aanwezig. Meer informatie: [www.groeizaam.nl](http://www.groeizaam.nl)



**PIONIEREN VAN DE TOEKOMST**  
Duurzaamheidsalliantie Noordoostpolder

Tekst en opmaak:  
Margé Hof Publicaties